

BAB III

BAB III

DIREKTORAT PENGUATKUASAAN DEWAN BANDARAYA KUALA LUMPUR

3.0 PENGENALAN

Di dalam sistem pentadbiran moden, badan yang paling penting fungsinya di dalam mengawasi aspek perbandaran ialah kerajaan tempatan. Untuk memahami dengan lebih dekat istilah kerajaan tempatan, di sini akan dinyatakan beberapa definisi oleh beberapa sarjana, yang telah dikutip oleh Ahmad Atory Husain dalam bukunya “Kerajaan Tempatan Teori Dan Peranannya Di Malaysia” diberikan.¹ Dily M. Hill(1962) telah mendefinisikan kerajaan tempatan sebagai “satu unit sistem wilayah yang ditentukan oleh sempadan-sempadan identiti yang sah, struktur institusi, tugas dan kuasa yang ditentukan secara am dan kedudukan khas dan darjah kewangan serta lain-lain autonomi.”

Emil J. Sady dalam mentakrifkannya menyatakan bahawa; “kerajaan tempatan merujuk kepada bahagian kecil politik bagi sebuah negara atau (dalam sistem persekutuan) negeri yang tertakluk oleh undang-undang dan mempunyai kawalan yang besar terhadap hal-ehwal tempatan, termasuk kuasa-kuasa mengadakan cukai atau buruh tetap untuk tujuan yang dinyatakan. Badan yang mentadbirkan sebagai satu entinti adalah dilantik atau dipilih.”

¹ Ahmad Atory Husain, (1997), *Kerajaan Tempatan Teori dan Peranan Di Malaysia*, KL:DBP,cet. 2, hal. 5

Sementara itu, Georrey pula mentakrifkan kerajaan tempatan sebagai “satu proses yang fungsi dan perkhidmatan awam tertentu ditanggung oleh satu set unit-unit wilayah dalam negeri” Berdasarkan kepada definasi-definasi yang dikemukakan dapatlah dirumuskan bahawa kerajaan tempatan itu merupakan unit atau institusi pemerintahan yang berkuasa di peringkat bawahan dalam sesuatu tempat atau daerah kecil dengan kuasa tertentu dan melaksanakan tugas-tugas untuk kebajikan dan kesentosaan masyarakat di kawasan tersebut.

Oleh kerana sistem pentadbiran kerajaan tempatan di Malaysia diwarisi dari sistem British, perbincangan ini akan menyentuh secara ringkas perkembangan kerajaan tempatan di United Kingdom (UK). Kewujudan kerajaan tempatan di UK telah dikesan sejak beratus-ratus tahun dahulu. Walau bagaimanapun struktur dan bidang kuasa kerajaan tempatan moden muncul pada kurun ke-19 akibat daripada revolusi perindustrian, revolusi sains pada abad ke-17 dan perkembangan demokrasi sejak tahun 1824.²

Kerajaan tempatan moden ini ditubuhkan untuk menangani masalah-masalah yang muncul pada abad ke-18 rentetan daripada kemajuan yang timbul selepas Revolusi Perindustrian³ Antaranya keperluan kepada penguasa kebersihan yang baru bagi membasmi wabak penyakit, mengawal ketenteraman dengan menubuhkan pasukan polis baru dan membasmi kemunduran masyarakat dengan mewujudkan perkhidmatan pendidikan percuma.⁴ Selain itu tidak dapat dinafikan gerakan intelektual serta reformasi agama Kristian yang berlaku di

² K.B. Smellie, (1963), *A History Of Local Government*, cet. 4, London: George Allen & Unwin LTD, hal.22

³ *Ibid*, hal. 8

⁴ *Ibid*, hal. 23

sepanjang abad ke 15 hingga ke-18 bermula dengan *Reinassance(kebangkitan)* (abad ke-15), reformasi agama (dekad kedua dan ketiga abad ke-16), *Enlightment (pencerahan)* (1650-1800) dan telah mempengaruhi keseluruhan sistem politik, ekonomi dan sosial di UK amnya dan kerajaan tempatan khususnya.

Fenomena yang berlaku ini telah mewujudkan satu masyarakat yang telah membelakangkan agama sebagai landasan hidup dan sumber undang-undang, lantaran ia dianggap menghalang toleransi, kemajuan dan penemuan ilmiah.⁵ Keadaan ini dikesan jika dilihat pada elemen utama di dalam kerajaan tempatan moden ini iaitu sumber utama perundangannya ialah parlimen.⁶ Begitu juga jika dilihat dari aspek fungsi kerajaan tempatan di UK, ia adalah meliputi semua aspek di bandar tetapi mengeneipkan aspek kerohanian.

3.1 SEJARAH PENGUATKUASAAN UNDANG-UNDANG DI MALAYSIA

Bahagian ini akan membincangkan sejarah penguatkuasaan undang-undang di Malaysia. Ia bertujuan meneliti jenis-jenis badan penguatkuasa dan amalan penguatkuasaan yang telah dilaksanakan. Secara ringkas, sejarah perkembangan penguatkuasaan undang-undang di Malaysia akan dibahagikan kepada tiga peringkat, bermula dengan zaman Kesultanan Melayu Islam, diikuti zaman penjajahan Inggeris dan seterusnya zaman selepas kemerdekaan.

⁵ Sivachandralingam Sundara Raja, (1997) *Tamadun Eropah*, Shah Alam: Penerbit Fajar Bakti SDN. BHD., hal. 166

⁶ John J. Clarke, (1955) *The Local Government of The United Kingdom*, cet. 15, Great Britan: The Pitman Press Bath, hal. 1-2

Sistem Kesultanan Melayu yang berpegang teguh kepada pelaksanaan undang-undang Islam mula berpaksi di Melaka, dan kemudian menular ke negeri-negeri Melayu lain seperti Kerajaan Melayu Pahang, Terengganu, Perak dan Johor. Namun, dalam sejarah pemerintahan Kesultanan Melayu Islam di Alam Melayu tiada bukti yang jelas menunjukkan institusi *Hisbah* pernah wujud. Walau bagaimanapun, terdapat satu jawatan yang paling dekat dengan peranan yang dimainkan oleh pegawai *al-muhtasib* iaitu Syahbandar. Ini menunjukkan semangat dan amalan yang selari dengan prinsip “*menyeru ke arah kebaikan dan mencegah kemungkaran*” yang menjadi paksi utama segala kegiatan **IH** telah berkembang dan sebat di rantau ini.⁷

Syahbandar merupakan jawatan penting dalam sistem pentadbiran Kerajaan Melayu Melaka. Tom Pires mengatakan bahawa institusi Syahbandar berkait rapat dan memainkan peranan penting dalam organisasi Perbandaran Melaka. Syahbandar mungkin dapat ditarafkan sebagai ‘raja pelabuhan’ kerana mengendalikan organisasi dan sistem perkapalan, pengendali cukai, pengawal bagi urus niaga dan urusan dagangan, pentadbir anak-anak yatim, menjadi ketua para nahkoda serta sebagai pegawai kebajikan di bandar Melaka.

Meilink-Roelofsz yang merujuk kepada beberapa sumber Portugis selain daripada laporan Tome Pires telah menambah, tugas-tugas awam syahbandar yang lain termasuklah mengawasi perjalanan dan organisasi pasar dan gedung-gedung

⁷ Auni Hj Abdullah, (1994), *Hisbah Dalam Pentadbiran Negara*, Kuala Lumpur: IKDS SDN BHD, hal. 17-18

simpanan barang dagangan berserta keselamatannya.⁸ Syahbandarlah yang diberi kuasa mengawal sistem timbangtara dalam berat dan ukuran bagi semua transaksi perniagaan dan juga menjaga nilai matawang. Oleh itu, syahbandarlah yang bertanggungjawab mengawal turun naik nilai matawang dan mengawal daripada berlakunya inflasi.⁹

Kedatangan penjajah Barat seperti Portugis yang berjaya menakluki dan menjajah Melaka dari tahun 1511 hingga 1641 dan Belanda dari tahun 1641 hingga 1795, telah secara tidak langsung telah mengubah corak pengamalan dan penguatkuasaan undang-undang di Tanah Melayu. Walaupun begitu, penjajahan Portugis dan Belanda terhadap Melaka tidak meninggalkan apa-apa kesan dan perubahan yang ketara kepada undang-undang Islam di negeri itu, malahan mereka membenarkan undang-undang Islam dan Adat terus diamalkan oleh rakyat Melaka.¹⁰

Kejayaan Inggeris mengambil alih penguasaan ke atas negeri-negeri di Tanah Melayu daripada Belanda telah menyaksikan perubahan drastik dalam sistem perundangan Tanah Melayu. Bermula dengan kejayaan bertapak di Negeri-negeri Selat pada awal abad ke-19, Inggeris kemudiannya melebarkan sayap penguasaan ke negeri-negeri Melayu yang lain melalui beberapa siri perjanjian antara Raja-raja Melayu dengan pihak British. Di sinilah bermulanya titik tolak pengaruh Inggeris terhadap sistem perundangan Tanah Melayu apabila perjanjian

⁸ Muhammad Yusoff Hashim, DR, (1990), *Kesultanan Melau Melaka*, hal. 179-180, lihat Meilink-Roelofs, (1962) *Asian Trade and European Influence in The Indonesian Archipelago Between 1500 and About 1630*, The Hague, hal. 36-40

⁹ *Loc. Cit.*

¹⁰ Wu Min Aun, (1987), *Pengenalan Kepada Sistem Perundangan Malaysia*, Kuala Lumpur: Heinemann Educational Books (Asia) Ltd. Hal.4

tersebut menyatakan persetujuan raja-raja menerima naungan Kerajaan British dan nasihatnya dalam semua perkara berkaitan pentadbiran am negeri-negeri ini, dan juga semua perkara selain daripada perkara berhubung dengan agama *Islām*.

Semenjak tarikh inilah negeri-negeri Melayu mula menerima kehadiran pentadbiran baru, yang di bawa oleh penjajah British. Apabila kerajaan British bertapak di negeri-negeri Selat (Singapura, Pulau Pinang dan Melaka) pada awal abad ke-19, orang British mula menunjukkan minat mereka terhadap Negeri-Negeri Melayu di Semenanjung. Hal ini terlaksana apabila Raja-raja Melayu bersetuju menandatangani beberapa perjanjian dengan kerajaan British. Perjanjian tersebut menyatakan persetujuan raja-raja Melayu menerima naungan Kerajaan British dan nasihatnya dalam semua perkara berkaitan dengan pentadbiran am negeri-negeri ini dan semua perkara selain daripada perkara yang berhubung dengan agama *Islām*.¹¹

Secara lahirnya, perjanjian-perjanjian di antara pihak British dan raja-raja Melayu itu mengecualikan perkara yang berkaitan dengan agama *Islām* dan adat istiadat Melayu daripada pengaruh British. Perkataan “Agama *Islām*” telah diberi tafsiran yang sempit dan “Agama” itu dianggapkan sama seperti di dalam agama Kristian. Dengan tafsiran ini pihak British telah dapat mempengaruhi undang-undang di Malaysia, yang dianggap olehnya tidak berkaitan dengan agama.¹² Tetapi hakikatnya, British juga telah campur tangan dalam pentadbiran agama dan undang-undang Islam di negeri-negeri Melayu.

¹¹ Tun Mohd Salleh Abas, *Op. Cit.*, hal. 11

¹² Ahmad Mohamed Ibrahim, (1997), *Konsep Perundangan Islam Dan Penghayatan Di Malaysia : Pentadbiran Undang-Undang Islam Di Malaysia*, KL:IKIM, hal.3-4

British melalui Residennya dan Majlis Negeri telah mengambil-alih peranan yang dimainkan oleh ketua-ketua dan waris-waris dalam urusan pentadbiran dan kuasa mereka terhad dalam perkara adat istiadat Di-Raja. Majlis negeri ditubuhkan untuk membantu Residen dalam pentadbiran negeri dan akhirnya majlis itu telah menjadi badan perundangan negeri, badan rayuan kehakiman yang berakhir dengan keputusan-keputusan mahkamah dan juga badan yang mempunyai kuasa dalam semua perkara kerajaan.¹³

Nyatalah bahawa undang-undang Inggeris telah dimasukkan dan diterima di negeri-negeri Melayu melalui dua kaedah. Yang pertama dengan kaedah perundangan.¹⁴ Kaedah yang kedua ialah melalui keputusan para hakim British yang dilantik mengetuai mahkamah di negeri-negeri Melayu. Dengan cara inilah kaedah undang-undang Inggeris mengenai Tort dan Ekuiti telah diterima pakai di negeri-negeri Melayu.¹⁵

Oleh kerana badan pentadbiran dikuasai oleh penjajah maka badan penguatkuasaan yang ditubuhkan lebih terpengaruh dengan sistem pentadbiran Inggeris. Pasukan polis merupakan antara badan penguatkuasaan undang-undang pertama yang ditubuhkan di Tanah Melayu di Pulau Pinang apabila Piagam Keadilan Pertama diperkenalkan pada tahun 1806 dan ditubuhkan secara

¹³ Syekh Ghazali Ab. Rahman, (1998), *Pelaksanaan Undang-Undang Islam di Negeri-Negeri Di Malaysia dan Masalah-Masalah yang Dihadapi*: Kearah Merealisasikan Undang-Undang Islam Di Malaysia, Selangor: Thinkers Library SDN BHD, hal. 62-63

¹⁴ *Ibid*, hal. 4

¹⁵ *Loc. Cit*

berperingkat-peringkat di negeri-negeri lain.¹⁶ Pasukan polis berperanan untuk menguatkuasa dan mengekalkan undang-undang dan kententeraman¹⁷

Di dalam konteks perbandaran, British telah memperkenalkan Kerajaan Tempatan bagi mengawasi aspek perbandaran dan menguatkuasakan undang-undang perbandaran. Kerajaan Tempatan adalah satu badan yang berperanan untuk mentadbir dan memberikan perkhidmatan kebersihan dan kebersihan asas di bandar-bandar di Tanah Melayu. Pemerintahan British telah memperkenalkan kerajaan tempatan berbentuk perbandaran (*municipality*) di Negeri-negeri Selat, iaitu Bandar George Town, Melaka dan Bandar Singapura dan jenis *Sanitary Board* di beberapa buah kerajaan negeri di Tanah Melayu yang diambil alih selepas itu.¹⁸

Kerajaan tempatan ini memberikan perkhidmatan kesihatan dan kebersihan asas seperti kemudahan tandas, kemudahan untuk membuang sampah, kemudahan jalanraya, tali air dan longkang.¹⁹ Kenyataan ini menunjukkan bahawa bentuk penguatkuasaan pada zaman pemerintahan British ini telah diletakkan di bawah Institusi pentadbiran manakala undang-undang yang dikuatkuasakan adalah undang-undang British.

Selepas kemerdekaan Tanah Melayu pada 31 Ogos 1957 undang-undang Malaysia berpanduan kepada Perlembagaan Persekutuan yang mengandungi

¹⁶ Mohd Radzuan Haji Ibrahim, (1995), *Polis Dalam Sistem Keadilan Di Malaysia*, hal. 40.

¹⁷ *Ibid*, hal. 46

¹⁸ AR Zahari, (1991), *Memahami Kerajaan Tempatan Di Malaysia*, PJ: Penerbit Fajar Bakti SDN. BHD, hal. 2-3

¹⁹ *Ibid*, hal. 3

semua undang-undang tertinggi yang difikirkan mustahak bagi menubuhkan sebuah negara moden. Undang-undang tertinggi inilah yang menjadi punca bagi semua undang-undang sama ada yang sudah ada atau yang sudah dibuat. Sebagai undang-undang utama sesebuah negara, perlembagaan mengandungi pelbagai peruntukan, antara lain badan perundangan iaitu Parlimen, badan pemerintah seperti jemaah menteri mahkamah dan lain-lain. Perlembagaan juga mengandungi peruntukan-peruntukan lain seperti kewarganegaraan, kebebasan asasi, agama, bahasa kebangsaan dan sebagainya²⁰

Walau bagaimanapun Perlembagaan Malaysia tidak berindukkan undang-undang Syariah. Ini kerana undang-undang Inggeris menjadi undang-undang asas dan undang-undang negeri di Malaysia sebagaimana yang dirujuk kepada Ordinan Sivil 1956 seperti berikut:

"Kecuali ada peruntukan yang telah dibuat atau akan dibuat oleh undang-undang bertulis yang berkuatkuasa di Malaya, Mahkamah akan (a) di Malaysia Barat atau di sebarang bahagian daripadanya menguatkuasakan Common Law England dan peraturan-peraturan Ekuiti seperti yang ditadbirkan di England pada 7 haribulan April 1956"

Ordinan undang-undang Sivil 1956 ini telah disemak semula pada tahun 1971 dan diperluaskan juga ke Sabah dan Sarawak dengan nama baru iaitu Akta Sivil dan Akta ini masih berkuatkuasa di Malaysia. Akibat dari Akta ini, kita terpaksa ikuti undang-undang ini di Malaysia, kecuali jika ada undang-undang bertulis yang lain.

²⁰ Tun Mohd Salleh Abas, *Op. Cit.*, hal. 1-2

Undang-undang *Islām* pada masa sekarang hanya dikenakan kepada orang Islam sahaja dan hanya di dalam perkara-perkara yang terhad sahaja iaitu perkara-perkara yang berhubungan dengan kekeluargaan dan agama *Islām* di dalam pengertian yang sempit.²¹

Jika dilihat dalam konteks kerajaan tempatan corak sistem perundangan ini telah mempengaruhi bentuk penguatkuasaan perbandaran yang wujud di Malaysia pada hari ini. Di mana badan penguatkuasaan ini adalah kesinambungan dari zaman penjajah Inggeris dan dikemaskini dengan akta yang diluluskan oleh parlimen. Undang-undang yang digunapakai selepas kemerdekaan Tanah Melayu ialah Undang-Undang Inggeris iaitu Undang-Undang Perbandaran 1948 sebagai asas kuasa-kuasa dan fungsi-fungsinya selaku Kerajaan Tempatan sehinggalah pada tahun 1976. Pada tahun tersebut Akta Kerajaan Tempatan 1976 telah diluluskan oleh Parlimen. walau bagaimana pun Undang-Undang Perbandaran 1948 masih digunakan setakat mana yang sudah dikuatkuasakan kerana dikira sah dan masih diteruskan.²²

Secara umumnya fungsi-fungsi Kerajaan Tempatan dapat dibahagikan kepada empat aspek:²³

- a. Keadaan persekitaran- perkhidmatan yang tertumpu kepada aspek fizikal kawasan penguasa tempatan. Contohnya ialah pemberian perkhidmatan jalan raya,

²¹ *Ibid*, hal. 5

²² AR. Zahari. *Op. Cit.*, hal. 12

²³ Phang Siew Nooi,(1997), *Sistem Kerajaan Tempatan Di Malaysia*, KL:DBP, cet. 3, hal. 52-53

kawalan lalulintas, lampu jalan, padang rekreasi, parit dan saluran najis atau pembentungan, mengangkat sampah, taliair dan kawalan banjir.

b. Perkhidmatan sosial-perkhidmatan ini bertujuan untuk memberi kesejahteraan sosial dan kebajikan untuk masyarakat di sesuatu kawasan tempatan. Jenis kemudahan yang diberikan termasuklah kemudahan pelajaran, kesihatan dan perubatan, perlindungan kanak-kanak, orang cacat, orang tua, perumahan dan kegiatan kebudayaan.

c. Perkhidmatan awam iaitu perkhidmatan yang melibatkan pembayaran daripada masyarakat kerana beban kewangan untuk penguasa tempatan itu berat dan di luar kemampuan kerajaan untuk memberinya secara percuma kepada penduduk di kawasan itu. Oleh yang demikian, penduduk di kawasan itu terpaksa membayar sejumlah wang bagi perkhidmatan yang diberikan, seperti air, elektrik, pengangkutan, gas dan sebagainya.

d. Keselamatan, fungsi ini boleh dipertanggungjawab kepada Kerajaan Tempatan, tetapi di Malaysia, untuk maksud keseragaman, fungsi menjaga keselamatan menjadi tanggungjawab kerajaan persekutuan. Kegiatan kawalan keselamatan yang lain, umpamanya langkah kawalan pencemaran udara dan air, pemeriksaan makanan dan ubat-ubatan di kedai dan pemeriksaan timbang sukatan di pasar-pasar boleh dilakukan oleh kerajaan tempatan. Di Malaysia, kebanyakan penguasa tempatan mempunyai pegawai-pegawai penguatkuasa untuk menjalankan tugas ini. Walau bagaimanapun penguatkuasaan undang-undang berkaitan dengan agama tidak diletakkan di bawah bidang kuasa badan kerajaan

tempatan tetapi diletakkan di bawah bidang kuasa Jabatan Agama atau Majlis Agama Islam negeri²⁴

3.2 LATAR BELAKANG SEJARAH PENUBUHAN DBKL

DBKL adalah satu badan yang berperanan sebagai penguasa tempatan, bertanggungjawab terhadap pentadbiran dan pembangunan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur yang merupakan ibu negara Malaysia.²⁵ Datuk Bandar adalah pentadbir dalam organisasi pentadbiran bandar raya dan dibantu oleh Lembaga Penasihat yang terdiri dari ahli rasmi dan tidak rasmi. Dalam urusan pentadbiran Datuk Bandar tertakluk di bawah arahan Kerajaan Tempatan dan Wilayah Persekutuan tetapi pada pertengahan tahun 1978, mengikut susunan semula kabinet baru, Datuk Bandar tertakluk di bawah Kementerian Wilayah Persekutuan dan 10 ahli tidak rasmi.²⁶

Apabila ditinjau dari sudut sejarah, penubuhan badan penguasa tempatan adalah berkait rapat dengan pembukaan **KL**. Pada tahun 1857 Raja Abdullah bersama 87 orang pelombong Cina telah meneroka dan membuka lombong bijih timah. Kumpulan ini telah mendarat di pengkalan berlumpur di pertemuan Sungai Kelang dan Sungai Gombak dan berjaya menemui bijih timah di Ampang²⁷

Penemuan bijih timah telah mempercepatkan pembangunan ekonomi dan pertambahan penduduk di **KL**. Dari sebuah kampung kecil ia telah berkembang

²⁴ Perkara 3 Perlembagaan Persekutuan Jadual Kesembilan senarai dua.

²⁵ *Buku Penerangan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur*, hal. 3

²⁶ Ahmad Atory Hussain, *Op. Cit.*, hal. 205

²⁷ Joginder Singh Jessy, (1978), *Sejarah Tanah Melayu*, Kuala Lumpur:DBKL, hal. 138, J.M Gullick, 2000, *A History Of KL 1856-1939*, KL:MBRAS, hal. 6

menjadi pekan. Pembangunan **KL** yang pesat sebagai pusat perlombongan perdagangan perindustrian telah menyebabkan Inggeris berpendapat perlunya memindahkan pusat pentadbiran Selangor dari Klang ke **KL** pada tahun 1880.²⁸ Pada masa itu **KL** masih sebahagian daripada negeri Selangor. Residen Baru ini telah membentuk Lembaga Kebersihan Bandar (*Sanitary Board*), yang bertanggungjawab menjaga kebersihan, pengurusan pasar, penyelenggaraan jalan raya dan longkang-longkang.²⁹ Lembaga ini memainkan peranan penting dalam sejarah **KL** sebab ianya memainkan peranan penting untuk menjadikan **KL** sebagai tempat yang sihat untuk didiami.³⁰

Lembaga ini telah dibubarkan oleh pemerintahan Jepun pada bulan Ogos tahun 1943 apabila mereka telah mengisytiharkan pemerintahan tentera.³¹ Walau bagaimana pun Lembaga Kebersihan ini diwujudkan semula oleh pentadbiran Tentera British apabila Jepun menyerah kalah pada tahun 1946. Lembaga ini telah menjalankan banyak kerja pemulihan semula **KL** akibat ditinggalkan perang.³² Pada bulan Ogos 1948, Gabenor Kesatuan Malaya telah menubuhkan satu Jawatankuasa untuk menimbangkan perkara berkaitan penubuhan Majlis Perbandaran **KL**. Pada 15 Mac 1948 Lembaga **KL** diberi taraf Perbandaran (*Municipality*) dengan penubuhan Majlis Perbandaran.³³ Pada tahun yang sama Persekutuan Tanah Melayu ditubuhkan dan **KL** dijadikan ibu negerinya.

²⁸ *Ibid*, hal. 32

²⁹ *Ibid*, hal. 54

³⁰ Khoo Kay Kim, (1986), *Perkembangan Sosial Di Kuala Lumpur: Kuala Lumpur Dari Kampung Ke Bandar Raya*, KL: Pustaka Peringatan KL, hal. 2

³¹ *KL 100 Years KL. Municipal Council On Occasion Of The Centenary Celebrations*, June 1959, hal. 105.

³² *Op. Cit.*, hal. 3

³³ *Ibid*, hal. 4

Perbandaran ini diketuai oleh seorang Yang di-Pertua dan seramai 15 orang Pesuruhjaya Perbandaran.³⁴

Selepas itu mulai tahun 1952 sehingga tahun 1961, Perbandaran Kuala Lumpur telah bertukar kepada nama majlis perbandaran apabila sejumlah majoriti dari ahli perbandaran telah diperoleh melalui urusan pilihanraya tempatan. Seramai 12 ahli majlis daripada sejumlah 18 orang yang dipilih oleh Penduduk Majlis Perbandaran KL. Pilihanraya yang diadakan pada 10 Januari 1952 mengikut kuatkuasa undang-undang *Local Authorities Election Ordinance 1950*.³⁵

Apabila berkuatkuasanya Akta Ibu Kota Persekutuan 1960, Majlis Perbandaran dibubarkan. Presiden dan semua ahli majlis perbandaran juga telah dihentikan. Mulai 1 April 1961, pentadbiran kawasan kerajaan tempatan **KL** telah diambil alih oleh pentadbir tunggal yang dilantik dari golongan pegawai awam dan terus memakai gelaran Pesuruhjaya Ibu Kota KL yang memiliki tugas-tugas dan kuasa-kuasa sebagai penguasa tempatan yang didapati daripada Kanun Ordinan Perbandaran 1948.³⁶

Perubahan daripada pentadbiran Majlis Perbandaran kepada pentadbiran oleh Pesuruhjaya Ibu Kota adalah serentak dan berikutan pengisytiharan **KL** sebagai ibu kota Persekutuan. Pada 1 Februari 1972, **KL** telah dinaikkan taraf kepada Bandar Raya. Pesuruhjaya Ibu Kota bergelar Datuk Bandar **KL** dan Suruhanjaya Ibu Kota dikenali sebagai **DBKL**.³⁷ Pada tahun 1974 **KL** menjadi

³⁴ *Ibid*, hal. 4

³⁵ *Ibid*, hal. 5

³⁶ *Album 100 Tahun KL Menjadi Penguasa Tempatan*, (1990), KL: Penerbitan Puteris, hal. 145

³⁷ *Ibid*, hal. 148

Wilayah Persekutuan. Dengan pengisytiharan itu, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur bertambah keluasan daripada 93.27 km persegi kepada 243.65 km persegi dan jumlah penduduknya seramai 875,000.³⁸

Aktiviti-aktiviti pembangunan **KL** adalah di bawah penyeliaan dan penyelarasan Kementerian Wilayah Persekutuan yang ditubuhkan pada tahun 1978. Pada 20 Mei 1987 kementerian ini dimansuhkan dan Datuk Bandar serta pentadbirannya diletakkan di bawah Jabatan Perdana Menteri.³⁹

3.2.1 Objektif dan Fungsi DBKL

DBKL sebagai sebuah penguasa tempatan yang bertanggungjawab terhadap pentadbiran dan pembangunan Wilayah Persekutuan yang merupakan ibu negara Malaysia. **DBKL** telah menggariskan beberapa objektif yang perlu dilaksanakan bagi mentadbir Bandaraya **KL**, iaitu:⁴⁰

- i. Memastikan mutu alam sekitar dipertingkatkan dan seimbang dari segi kebersihan, kesihatan, ekologi dan pembangunan.
- ii. Memastikan usaha mencantikkan **KL**, sebagai bandaraya indah dalam taman dipertingkatkan dari semasa ke semasa.
- iii. Memastikan kemudahan infrastruktur termasuk sistem lalu-lintas dan sistem perparitan disediakan bagi kepentingan penduduk dan negara.

³⁸ *Ibid*, hal. 151

³⁹ *Loc. cit*

⁴⁰ *Buku Penerangan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur*, hal. 6

- iv. Memastikan perancangan rapi di semua sektor untuk mencapai struktur fizikal yang teratur.
- v. Memastikan kemudahan perumahan yang disediakan bersesuaian dengan taraf pendapatan penduduk terutamanya perumahan kos rendah dan sederhana.
- vi. Memastikan bilangan setinggan di **KL** dapat dikurangkan.
- vii. Memastikan kawasan kampung dibangunkan sejajar dengan arus pembangunan **KL**.
- viii. Memastikan penjaja kecil ditempatkan semula di tempat yang sesuai supaya lebih bersistem dan dilengkapi dengan kemudahan asas.
- ix. Memastikan **KL** menjalankan peranan sebagai ibu kota dalam pelbagai bidang.

Untuk mencapai objektif-objektif di atas, **DBKL** melaksanakan fungsi dari segi perkhidmatan, pengurusan, pentadbiran, perancangan dan pembangunan seperti berikut:⁴¹

- i) Memberi perkhidmatan pembersihan.
- ii) Memberi perkhidmatan kesihatan awam dan kawalan pencemaran.
- iii) Mengurus pengindahan bandar.
- iv) Membina dan menyelenggara jalan, mengadakan prasarana pengangkutan serta mengurus sistem lalu-lintas.
- v) Membina dan menyelenggara sistem peparitan dan sungai.
- vi) Merancang dan mengawal perancangan dan pembangunan bandar.

⁴¹ *Ibid*, hal. 7

- vii) Membina dan mengurus perumahan awam.
- viii) Mengurus, mengawal dan menempatkan semula setinggan di kawasan perumahan yang sesuai.
- ix) Mengurus dan mengawal hal-ehwal penjaja.
- x) Mengeluar dan mengawal lesan perniagaan.
- xi) Menyediakan kemudahan awam (stadium, kompleks sukan/ pusat komuniti, masjid/surau, taman rekreasi, pasar, pusat penjaja, perpustakaan, tandas awam, perhentian bas/teksi, tanah perkuburan dan krematorium.

Jelaslah bahawa **DBKL** sebagai satu perbadanan tunggal (*sole corporation*) berperanan untuk menyediakan perkhidmatan-perkhidmatan untuk warga kota di Wilayah Persekutuan KL yang meliputi perkhidmatan kebersihan, kesihatan awam, pengindahan dan rekreasi dan kemudahan awam.

3.3 SEJARAH PENUBUHAN DIREKTORAT PENGUATKUASAAN DBKL

Direktorat Penguatkuasaan pula adalah salah satu jabatan di **DBKL** yang menguatkuasakan undang-undang bagi melaksanakan hasrat **DBKL** untuk menjadikan **KL** sebagai sebuah bandar raya yang bersih, indah dan selesa serta menjaga dan mengawasi alam sekitar di **KL**.⁴²

⁴² Maklumat daripada DP, 21 Mac 2002

Sebelum tahun 1952 tidak ada satu jabatan dikhususkan untuk melaksanakan tugas penguatkuasaan tetapi dilaksanakan oleh jabatan-jabatan yang mempunyai kuasa berkaitan dengan aspek tersebut. Jabatan kesihatan bertanggungjawab mengawasi kebersihan longkang, parit, saluran air, pembiakkan nyamuk mengarahkan pemusnahan tikus dan binatang perosak yang lain. Jabatan ini berhak mengambil tindakan undang-undang terhadap sesiapa yang melanggar peraturan ini.⁴³ *Inspektor Market* pula bertanggungjawab mengawasi kebersihan market, tiada penjualan barang yang sudah rosak, perniagaan tanpa lesen, timbang sukat yang betul dan tanda harga yang betul.⁴⁴

Unit penguatkuasaan mula diwujudkan pada tahun 1952 dengan nama *Demolition Squad*. Pasukan ini ditugaskan untuk mengambil tindakan ke atas rumah-rumah yang didirikan di atas tanah-tanah kerajaan dan persendirian. Ia juga ditugaskan untuk mengambil tindakan ke atas penjaja-penjaja di kaki-lima sekitar jalan **KL**. Semasa mengambil tindakan ke atas rumah-rumah haram, pasukan ini akan bekerjasama dengan Pejabat Tanah yang merancang pembangunan tanah kerajaan. Pada masa itu, pasukan ini diletakkan di bawah Jabatan Arkitek.⁴⁵

Pada tahun 1969, pasukan ini juga ditugaskan untuk menghapuskan rumah-rumah haram yang menjadi sarang kegiatan kongsi gelap dan juga menghapuskan kawasan yang mencacatkan pandangan alam sekitar **KL**. Tugas tersebut diletakkan di bawah pentadbiran Mageran dan diletakkan di bawah jabatan undang-undang. Pada tahun yang sama Unit Penguatkuasaan telah

⁴³ S.M Middlebrook and A.W. Pinnick, (1949), *How Malay Is Governed*, Green, London: Longmans, hal. 74

⁴⁴ *Ibid*, hal. 75

⁴⁵ Maklumat daripada DP 21 Mac 2002

ditubuhkan dengan pengambilan ahli seramai 48 orang yang terdiri dari bekas-bekas polis dan tentera. Pada bulan Oktober pada tahun yang sama, unit ini digabungkan dengan *Demolition Squad* dan diletakkan di bawah Jabatan Undang-Undang. Mereka diberi pakaian seragam. Ahli unit ini ditambah dari semasa ke semasa.

Pada tahun 1975 atas nasihat Bank Dunia, Warden Trafik ditubuhkan pada tahun 1975. Seramai 43 orang ahli telah diambil menganggotai unit ini yang terdiri dari attenden kereta. Pada tahun 1976, unit ini telah diletakkan di bawah pentadbiran Jabatan Pengurus Lalu-Lintas dan unit ini telah diwartakan dengan kuasa-kuasa di bawah Ordinan Lalu-Lintas Jalan 1957.⁴⁶

Pada tahun 1978, Unit Kawalan Setingan telah ditubuhkan. Unit ini ditubuhkan untuk mengambil-alih tugas Unit Penguatkuasaan untuk merobohkan setingan di sekitar **KL** bagi tujuan pembangunan. Pada peringkat permulaan penubuhan, unit ini mempunyai 33 orang ahli dengan seorang pegawai, lima orang berpangkat Sarjan dan 27 orang anggota biasa. Pakaian seragamnya telah ditukarkan daripada yang asal. Pada 1 Januari 1982, Warden Trafik dimansuhkan manakala anggota Warden Trafik seramai 230 orang telah diserapkan ke pasukan penguatkuasa dikenali sebagai Pasukan Penguatkuasa Khas. Unit ini diberi kuasa untuk menguatkuasakan undang-undang di bawah Akta Jalan, Parit Dan Bangunan 1974. Ia bertanggungjawab menjaga kebersihan premis-premis perniagaan dan tempat-tempat awam di samping mengambil tindakan terhadap

⁴⁶ Maklumat daripada DP 21 Mac 2002

kontraktor yang merosakkan jalan-jalan di sekitar Wilayah Persekutuan. Unit Penguatkuasaan ini diletakkan di bawah Urusetia Bandaraya.⁴⁷

Akhirnya pada bulan Julai 1982 Unit Direktorat Penguatkuasaan telah ditubuhkan. Unit ini telah menggabungkan semua unit beruniform dan bahagian letak kereta. Semua unit ini telah digabungkan untuk menyelaraskan semua penguatkuasaan undang-undang. Unit ini bukan sahaja terhad kepada penguatkuasaan undang-undang, bahkan meliputi bidang lain seperti memberi bantuan semasa bencana alam, kawalan keselamatan, kegiatan kemasyarakatan dan sebagainya.⁴⁸

3.3.1 Objektif

DP telah menggariskan tiga objektif utama jabatan ini, iaitu:⁴⁹

- i) Menyokong hasrat kerajaan dan **DBKL** untuk menjadikan **KL** sebuah bandaraya yang bersih, indah dan selesa melalui penguatkuasaan undang-undang.
- ii) Memberi kesedaran kepada masyarakat **KL** supaya bersikap lebih bertanggungjawab dan mempunyai kesedaran sivik terhadap kualiti hidup dan alam persekitaran.
- iii) Menyokong hasrat **DBKL** ke arah mempercepatkan proses pemindahan dan penempatan semula setinggan melalui penguatkuasaan undang-undang.

⁴⁷ Maklumat daripada DP 21 Mac 2002

⁴⁸ Maklumat daripada DP 21 Mac 2002

⁴⁹ Buku Penerangan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur

Objektif di atas menunjukkan bahawa **DP** merupakan salah satu jabatan **DBKL** yang melaksanakan tugas melalui penguatkuasaan undang-undang demi memastikan **KL** sebuah bandar raya yang bersih, indah dan selesa serta selamat dari aktiviti-aktiviti negatif yang menghalang keharmonian dan berusaha mengawal masalah setinggan yang masih menjadi satu masalah utama di **KL**.

3.4 STRUKTUR ORGANISASI

Secara umumnya pegawai dan kakitangan **DP** dibahagikan kepada dua kategori. Pertamanya pegawai serta kakitangan yang tidak beruniform yang melaksanakan tugas perkeranian dan pentadbiran. Keduanya pegawai dan kakitangan beruniform atau pegawai dan anggota penguatkuasa. Pasukan beruniform ini menggunakan sistem pangkat seperti yang digunakan oleh **Polis Di-Raja Malaysia**.⁵⁰ Penguasa adalah pangkat yang tertinggi di dalam pasukan yang beruniform. Susunan Pangkat adalah seperti berikut:

- i. Penguasa
- ii. Penolong Penguasa
- iii. Ketua Inspektor Penguatkuasa
- iv. Inspektor
- v. Penolong Inspektor
- vi. Sarjan
- vii. Koperai
- viii. Prebet

⁵⁰ Maklumat daripada DP 21 Mac 2002

Secara keseluruhannya pentadbiran **DP** diketuai oleh seorang pengarah. Manakala struktur organisasinya dibahagikan kepada dua bahagian iaitu Bahagian Pengurusan dan Pentadbiran dan Bahagian Operasi. Bahagian Pengurusan dan Pentadbiran ini diketuai oleh Timbalan Pengarah Pentadbiran dan dibantu oleh dua orang Penolong Pengarah yang masing-masing mengetuai Bahagian Pentadbiran dan Kewangan dan Bahagian Traffik dan Logistik.⁵¹

3.4.1 Bahagian Pengurusan Dan Pentadbiran.

1. **Bahagian Pentadbiran Dan Kewangan.** Bahagian ini telah dibahagikan kepada lima unit kecil, iaitu:

a. **Cawangan Pengurusan Sumber Manusia dan Unit Pengurusan Pentadbiran.** Bahagian ini bertanggungjawab memastikan segala perkara yang berkaitan dengan soal-soal pentadbiran pejabat secara keseluruhannya dilaksanakan mengikut peraturan-peraturan yang telah ditetapkan. Bahagian ini juga turut menyelaraskan dan menguruskan segala bentuk peruntukan dan perbelanjaan jabatan mengikut keperluan, pengurusan kenderaan, bekalan peralatan-peralatan keperluan seperti pakaian seragam dan alat-alat kelengkapan, latihan kakitangan, kebajikan kakitangan serta pengumpulan maklumat seperti aduan awam.

b. **Cawangan Kewangan** Berperanan sebagai Unit Audit Jabatan dan Perbelanjaan. Unit Kewangan: Bertanggungjawab menguruskan hal yang berkaitan dengan kewangan Jabatan.

⁵¹ *Laporan Tahunan 1998 DP DBKL*, hal. 1-104 dan Sumber Maklumat daripada DP 21 Mac 2002

c. **Cawangan Latihan dan Perhubungan** . Terdapat dua unit di bawahnya iaitu PULAPEN dan Unit Perhubungan dan Multimedia.

i. **Pusat Latihan Penguatkuasaan (PULAPEN)**. Pulapen adalah satu unit di dalam DP yang bertanggungjawab mengendalikan segala urusan berkaitan latihan pegawai , anggota dan kakitangan DP DBKL. Pusat Latihan ini mengendalikan sesuatu kursus latihan mengikut modul-modul yang telah ditetapkan. Modul dan aktiviti yang disediakan bercorak penerapan keilmuan yang bersesuaian bagi satu pasukan beruniform yang melaksanakan tugas penguatkuasaan undang-undang .

ii. **Unit Perhubungan dan Multimedia** Unit ini bertanggungjawab mengendalikan segala bentuk perhubungan melalui radio Walkie Talkie dan juga telefon DP khususnya dan DBKL amnya.⁵² Bahagian ini beroperasi 24 jam dalam mengendali dan menyalurkan semua berita dan maklumat kepada jabatan-jabatan atau agensi-agensi yang berkenaan. Ia juga berperanan menyelaraskan bilik gerakan DP jika berlaku bencana alam, operasi-operasi dan mesyuarat jabatan. Di samping itu unit ini menerima dan menyalurkan semua aduan awam yang diterima selepas waktu pejabat ke Unit Pemusatan Maklumat. Bahagian ini juga berfungsi sebagai Bahagian Perhubungan Awam jabatan.

d. **Cawangan Proses Saman** yang merangkumi **Unit Semakan dan Pemerosesan Saman** dan **Unit Serahan Saman**. Bahagian ini bertanggungjawab memastikan keberkesanan tindakan-tindakan penguatkuasaan undang-undang

⁵² *Ibid*, hal. 90

melalui tindakan denda, kompaun serta mengambil tindakan susulan sehingga ke peringkat tindakan mahkamah.⁵³

e. Cawangan Muzik, Kebajikan dan Rundingcara. Terdapat dua unit iaitu Unit Pancaragam dan Unit Kebajikan/Rundingcara.

i. Pasukan Pancaragam

Pasukan Pancaragam ditubuhkan untuk mendukung hasrat DP untuk merapatkan hubungan di antara warga kota dengan **DBKL**. Ia juga bertujuan meletakkan imej jabatan dan **DBKL** ke tahap yang setaraf dengan bandar raya di seluruh dunia. Di samping itu untuk melahirkan pemuzik-pemuzik dan jurulatih yang berkualiti, profesional serta berpengalaman. Pasukan Pancaragam mempunyai beberapa kumpulan seperti Kumpulan Brassben, Kumpulan Kombo, Kumpulan Bagi Pipe, Kumpulan Muzik Tradisional dan Kumpulan Kebudayaan.⁵⁴

ii. Unit Kebajikan dan Keagamaan

Unit ini bertanggungjawab menguruskan hal-hal kebajikan kakitangan dan majlis keagamaan seperti mengadakan ceramah-ceramah agama dan lain-lain. Unit ini juga bertanggungjawab untuk menyelaraskan aktiviti-aktiviti kebajikan seperti mengadakan kunjungan ke atas kakitangan/keluarga kakitangan yang sakit

⁵³ *Ibid*, hal. 61

⁵⁴ *Ibid*, hal. 98

serta menziarahi bila mana berlaku kematian di samping menghulurkan bantuan yang diperlukan.⁵⁵

2. Bahagian Trafik dan Logistik.

i. **Bahagian Trafik.** Di bawah cawangan Trafik terdapat dua unit iaitu Unit Lalulintas dan Meter serta Unit Tunda dan Operasi. Bahagian ini bertanggungjawab mengawal tempat letak kereta bermeter, menguatkuasakan undang-undang dan kawalan lalu-lintas termasuk laluan bas dan menunda kenderaan yang melakukan kesalahan dan membantu mengawal lalu-lintas/susunatur kenderaan bagi majlis-majlis keraian⁵⁶

i. **Cawangan Logistik** Di bawah cawangan Logistik terdapat Unit Bekalan dan Unit Kenderaan. Unit Kenderaan bertanggungjawab meningkatkan mutu perkhidmatan pengangkutan kepada kakitangan/pengguna kenderaan dan menentukan supaya kenderaan jabatan sentiasa berada dalam keadaan yang cukup baik dan selamat digunakan. Di samping itu cawangan ini juga bertanggungjawab menyediakan kakitangan yang berkemahiran serta berpengetahuan dalam bidang pengendalian dan penyelenggaraan kenderaan (pemandu/mekanik).⁵⁷

ii. **Unit Bekalan** pula bertanggungjawab secara langsung dalam urusan pembekalan segala jenis keperluan seperti pakaian seragam, alat-alat kelengkapan,

⁵⁵ *Ibid*, hal. 16

⁵⁶ *Ibid*, hal. 50

⁵⁷ *Ibid*, hal. 8-9

barang-barang pakai habis, peralatan bantuan awal dan lain-lainnya untuk digunakan oleh semua peringkat pegawai dan DP.⁵⁸

3.4.2 Bahagian Operasi

Manakala Bahagian Operasi yang diketui oleh Timbalan Pengarah Operasi dibantu oleh seorang Penguasa yang mengetuai Bahagian Kebersihan dan Tugas Khas serta seorang Penolong Pengarah yang mengetuai Bahagian Setingan Dan Penyelamat.

1. Bahagian Kebersihan dan Tugas Khas Bahagian ini bertanggungjawab di dalam membuat kawalan, pengawasan dan tindakan ke atas penjaja/penggerai berlesen dan tanpa lesen di tapak perniagaan yang melanggar Undang-Undang Kecil Perlesenan Penjaja dan Gerai(WPKL)1989. Ia juga bertanggungjawab terhadap kawalan alam sekitar, kawalan galian jalan, bahan binaan dan kawalan kebersihan dan tempat-tempat awam seperti jalan-jalan utama perhentian bas dan lain-lain.⁵⁹

Bahagian ini dipecahkan kepada beberapa cawangan, iaitu.

i. **Cawangan Pusat Bandar** yang dibahagikan kepada dua zon. Pertama Zon A meliputi kawasan Masjid India dan Chow Kit. Kedua Zon B bagi Kawasan Bukit Bintang dan Petaling.

⁵⁸ *Ibid*, hal. 14-15

⁵⁹ *Ibid*, hal. 30

ii. **Pejabat-pejabat Cawangan** dibahagikan kepada Cawangan Damansara dan Klang Lama, Cawangan Cheras dan Sri Petaling dan Cawangan Kepong dan Setapak.

iii. **Cawangan Disiplin dan Senjatapi** yang dibahagikan kepada Unit Siasatan Disiplin dan Unit Senjatapi bertanggungjawab bertanggungjawab menyelenggara senjatapi dan peluru bagi kegunaan jabatan. Di antaranya menguruskan simpanan, pengeluaran, penggunaan dan pengendaliannya di dalam tugas harian. Selain daripada itu unit ini menguruskan barang-barang kawalan gari, alat-alat kelengkapan, dokumen dan risalah.⁶⁰ Unit ini juga mengendalikan sesi latihan kepada anggota jabatan dan memberi ceramah asas pengendalian senjatapi kepada anggota-anggota pelatih.⁶¹

Unit Siasatan Dan Disiplin pula bertanggungjawab mengawasi dan mengintip segala kegiatan salah-laku, pelanggaran disiplin, penyelenggaraan dan kegiatan yang bertentangan dengan peraturan jabatan di kalangan kakitangan jabatan. Jika terdapat kes pelanggaran tata tertib, unit ini akan mengumpulkan maklumat dan menyiapkan laporan siasatan khususnya di bawah Perintah Am dan Kaedah-Kaedah Pegawai Penguatkuasa DBKL (Kelakuan dan Tataertib) 1992⁶² bagi tindakan Lembaga Tata tertib Jabatan.

Unit ini juga berperanan menyiasat aduan awam yang melibatkan kakitangan penguatkuasa dan mengambil tindakan tata tertib khususnya di dalam

⁶⁰ *Ibid*, hal. 85

⁶¹ *Ibid*, hal. 85

⁶² *Ibid*, hal. 94-96

menguatkuasakan perintah di bawah Perintah Am dan Kaedah-Kaedah Pegawai Penguatkuasa DBKL (Kelakuan dan Tataertib) 1992.⁶³ Bahagian ini juga membantu agensi-agensi kerajaan lain seperti Badan Pencegah Rasuah (BPR), Polis dan sebagainya bagi pertukaran maklumat dan tindakan bersama.⁶⁴

- iv. **Cawangan Tugas Khas.** Di bawahnya terdapat dua buah unit iaitu Unit Kawalan Keselamatan dan unit Kawalan Am. Unit Kawalan keselamatan berperanan membuat kawalan dan bertanggungjawab ke atas harta benda **DBKL**. Unit ini turut bertanggungjawab mengawal keluar masuk ke bangunan jabatan dan mengawal keselamatan kakitangan. Di samping itu, unit ini bertanggungjawab mengawal keselamatan ke atas kenderaan dan barang-barang sita yang diletakkan di dalam kawasan pejabat. Unit ini juga mengadakan kawalan kehormatan dalam upacara perasmian dan membuat kawalan-kawalan di kaunter-kaunter **DBKL**. Di bawah unit Kawalan Am pula terdapat unit-unit kecil iaitu unit; Kawalan Am, Kawalan Perumahan, Kawalan Ibu Pejabat DBKL, Kawalan Mahkamah dan Kawalan Ibu Pejabat DP.

Unit Bantuan Khas atau dikenali juga sebagai Unit Kawalan Sosial pula bertanggungjawab mengawasi masalah sosial yang berlaku di Kuala Lumpur. Sehubungan dengan itu bahagian ini bertanggungjawab mengambil tindakan terhadap penjaga kenderaan/motorsikal haram dan penjual keputusan 4D Sport Toto. Bahagian ini turut bekerjasama dengan agensi-agensi kerajaan yang lain

⁶³ *Ibid*, hal. 94-96

⁶⁴ *Ibid*, hal. 94

untuk mengawasi masalah sosial dalam masyarakat iaitu pengemis, kuturayau, anti dadah dan pencegah maksiat.⁶⁵

v. **Cawangan Taman.** Cawangan ini terbahagi kepada Unit Taman dan Dataran Merdeka serta Unit Berkuda. Unit Taman Dan Dataran Merdeka Cawangan ini berperanan melaksanakan tugas-tugas penguatkuasaan undang-undang dengan melindungi seluruh kawasan taman khususnya memastikan harta benda awam yang disediakan sentiasa berada dalam keadaan baik dan selamat digunakan. Unit ini juga dipertanggungjawabkan melindungi seluruh kawasan dan permukaan Dataran Merdeka bagi memastikan kawasan tersebut sentiasa berada dalam keadaan baik dan bersih⁶⁶

Unit Berkuda pula melaksanakan penguatkuasaan undang-undang bagi memastikan taman-taman di sekitar Bandaraya KL berada di dalam keadaan bersih dan terkawal melalui rondaan berkuda. Taman-taman yang berada di bawah kawalan unit ini adalah Taman Tasik Perdana, Taman Tasik Titiwangsa dan Taman Tasik Permaisuri. Bagi menyelaras dan melicinkan pentadbiran, perancangan dan pelaksanaan tugas serta tanggungjawab satu Jawatankuasa Penasihat yang dipengerusikan oleh Pengarah DP telah diwujudkan.⁶⁷

ii. **Bahagian Setingan Dan Penyelamat** pula mempunyai dua cawangan di bawahnya iaitu:

⁶⁵ Maklumat daripada DP 21 Mac 2002

⁶⁶ *Op. Cit.*, hal. 79-80

⁶⁷ *Ibid*, hal. 72-73

a. Cawangan Setinggaan yang dipecahkan kepada tiga unit iaitu Unit Bancian dan Siasatan, Unit Kawalan dan Penguatkuasaan dan Unit Pemindahan. Sebagai salah satu dari bahagian utama **DP**, Bahagian Kawalan dan Penempatan Setinggaan berperanan untuk mengawal pertumbuhan bangunan-bangunan setinggaan baru di Wilayah Persekutuan serta memindah dan menempatkan semula setinggaan-setinggaan di Wilayah Persekutuan melalui dasar-dasar yang ditetapkan.⁶⁸

b. **Skwad penyelamat.** Terdapat tiga unit di bawahnya iaitu Unit Skuba, Unit Paramedic dan Unit Mencari dan Menyelamat. Bahagian penyelamat pula berperanan membantu agensi-agensi kecemasan mengikut keupayaan. Mereka juga bertanggungjawab mengendali dan menyelaraskan kerja-kerja menyelamat sama ada di dalam atau luar **KL**.⁶⁹

3.5 Kakitangan Penguatkuasaan (Anggota Beruniform)

Tidak dapat dinafikan bahawa keberkesanan tindakan penguatkuasaan bergantung kepada kecekapan, ketegasan dan kredibiliti anggota penguatkuasaan. Lantaran itu terdapat aspek penting yang **DP** titik-beratkan untuk menjamin tercapainya hasrat ini; syarat-syarat untuk menjadi kakitangan bahagian penguatkuasaan, kelakuan dan tatatertib pegawai, kod etika di dalam perkhidmatan dan penguatkuasaan dan pembangunan sumber manusia.

⁶⁸ *Ibid*, hal. 45

⁶⁹ *Ibid*, hal. 100-101

3.5.1 Syarat-Syarat Untuk Menjadi Kakitangan Bahagian Penguatkuasaan

Pegawai penguatkuasa yang menganggotai **DP** dipilih dan dilantik oleh DBKL sendiri di bawah peruntukan Akta Kerajaan Tempatan 1976.⁷⁰ Pemilihan kakitangan dilakukan oleh Jabatan Pengurusan Organisasi melalui proses temuduga kemudian Direktorat Penguatkuasaan pula akan menjalankan ujian kecergasan dan fizikal untuk memilih calon yang berkelayakan.⁷¹ Walau bagaimanapun syarat-syarat kelayakan kakitangan adalah berdasarkan syarat yang dikeluarkan oleh Jabatan Perkhidmatan Awam. Ini kerana kerajaan persekutuan mahu mewujudkan keseragaman dengan kadar-kadar dan asas-asas gaji dan elaun serta prinsip-prinsip perkhidmatan dengan perkhidmatan awam persekutuan.⁷²

DBKL telah meletakkan beberapa syarat kelayakan yang perlu dimiliki oleh kakitangan penguatkuasaan. Pertamanya kelayakan fizikal. Ia dilihat dari aspek ketinggian, berat badan, kesihatan, penglihatan serta pendengaran. Keduanya kelayakan akademik dan profesional, di mana syarat ini akan menentukan kategori kakitangan serta skim gaji yang diterima. Contohnya syarat bagi menjadi Pembantu Penguatkuasa (N9) mestilah mempunyai kelulusan peringkat SPM serta lulus Ujian Lisan atau mempunyai kelayakan profesional seperti bekas anggota polis atau tentera yang berpangkat Koperal ke atas yang disahkan serta dapat bertutur dan menulis dalam Bahasa Malaysia dengan baik. Pegawai Penguatkuasa (N3) mestilah mempunyai kelulusan Ijazah Sarjana Muda

⁷⁰ Rujuk Sek. 16, Akta 171

⁷¹ Interview dengan Penguasa DP En Ahmad Sauffi Bin Muhamad pada 21 Mac 2002

⁷² AR. Zahari, *Op. Cit.*, hal. 51

dengan kepujian atau kelayakan profesional seperti bekas Penolong Penguasa Polis atau Kapten ATM yang disahkan perkhidmatan.⁷³

3.5.2 Kelakuan Dan Tata tertib Pegawai

Tingkah laku dan tindakan pegawai penguatkuasa tertakluk di bawah Akta Kerajaan Tempatan 1976 di bawah Kaedah-Kaedah Pegawai Penguatkuasa DBKL (Kelakuan dan Tata tertib) (1992). Di dalam melaksanakan tanggungjawab sebagai pegawai penguatkuasa, mereka haruslah menjaga tingkah laku agar tidak melanggar tata-kelakuan yang telah digariskan di bawah kaedah ini.⁷⁴

Antaranya membelakangkan kewajipan awam kerana kepentingan peribadi sehingga menjatuhkan reputasi dan kehilangan kepercayaan terhadap Dato' Bandar, tidak jujur dan tidak bertanggungjawab, tidur semasa bertugas dan sebagainya. Mereka juga tidak dibenarkan melakukan pekerjaan sampingan sehingga mengganggu tugasnya sebagai pegawai penguatkuasa. Anggota penguatkuasa dilarang menerima sebarang hadiah kecuali dengan kebenaran Dato' Bandar.⁷⁵

Apabila pegawai penguatkuasa didapati melanggar Kaedah Tata-kelakuan ini, maka tindakan tata-tertib akan diambil terhadap anggota penguatkuasa tersebut. Penyasatan akan dilakukan oleh satu Lembaga Tata tertib. Jika disabitkan kesalahan Lembaga Tata tertib berhak mengambil tindakan disiplin

⁷³ Maklumat dari DP 21 Mac 2002

⁷⁴ Kaedah 4 Kaedah-Kaedah Pegawai Penguatkuasa DBKL (Kelakuan dan Tata tertib) (1992)

⁷⁵ Kaedah 4 Kaedah-Kaedah Pegawai Penguatkuasa DBKL (Kelakuan dan Tata tertib) (1992)

terhadap pegawai tersebut dan mengenakan hukuman seperti yang telah ditetapkan. Antara hukuman tatatertib yang boleh diambil terhadap pegawai yang melanggar peraturan ialah amaran, celaan, denda, lucut hak gaji, hentikan kenaikan gaji, tangguh kenaikan gaji, turun gaji atau turun pangkat dan dibuang kerja.⁷⁶

3.5.3 Kod Etika Di Dalam Perkhidmatan Dan Penguatkuasaan

DP sendiri telah menggariskan beberapa kod etika di dalam perkhidmatan dan penguatkuasaan sebagai panduan kepada kakitangan **DP** dalam melaksanakan tugas mereka untuk mencapai matlamat memberi perkhidmatan yang cemerlang pada warga kota. Prinsip Utama Kod Etika Kerja yang perlu dipatuhi oleh pegawai dan anggota penguatkuasaan adalah seperti berikut:⁷⁷

Aspek pertama yang amat dititikberatkan ialah “Kecemerlangan kerohanian”. Anggota penguatkuasa haruslah melaksanakan tugas dengan jujur dan tidak menyalahguna kuasa. Mereka mestilah sentiasa membaiki diri dalam menghayati nilai-nilai murni dan menjauhi sifat-sifat negatif. Di samping itu mereka mestilah sentiasa saksama dalam melaksanakan undang-undang dan peraturan tanpa prasangka.

Aspek kedua pula ialah “Kecemerlangan Kualiti Kehidupan”. Kakitangan **DP** hendaklah sentiasa menerima tanggungjawab dalam apa-apa keadaan dengan cekap dan bekerja dalam semangat berpasukan serta menepati masa. Di samping

⁷⁶ Kaedah 23 Kaedah-Kaedah Pegawai Penguatkuasa DBKL (Kelakuan dan Tatatertib) (1992)

⁷⁷ Maklumat daripada **DP** 21 Mac 2002

itu mestilah sentiasa memperlihatkan sifat-sifat membantu warga kota bagi menghasilkan perkhidmatan yang cekap, cepat dan cemerlang dengan semangat kekitaan yang tinggi

Manakala prinsip ketiga pula ialah “Kecemerlangan Teknologi”. Untuk mencapai kecemerlangan teknologi, anggota **DP** hendaklah berusaha merancang dan mengatur pembangunan bandar raya dengan penggunaan teknologi terkini. Mereka juga haruslah sentiasa meningkatkan potensi kemahiran bagi menghasilkan perkhidmatan yang cekap, cepat dan tepat serta memiliki sifat-sifat inovasi dan berdaya saing.

Bagi mencapai “Kecemerlangan Kepimpinan” pula, kakitangan **DP** mestilah sentiasa mengamalkan sikap bertimbang rasa, bertolak-ansur, menerima pandangan dan keterbukaan (telus). Sentiasa mengamalkan sifat-sifat sabar, tenang, saling menghormati dan ikhlas kepada semua peringkat kakitangan.

Prinsip kelima pula menekankan “Kecemerlangan Pengurusan”, di mana warga kerja **DP** mestilah sentiasa memberi komitmen kepada rancangan yang boleh membantu memajukan organisasi. Mereka juga haruslah sentiasa memberi perkhidmatan dengan sepenuh daya, tenaga dan kesempatan untuk melaksanakan dan menyempurnakan segala tanggungjawab. Kakitangan perlu membawa perubahan yang baik untuk kepentingan kerjaya dan perkhidmatan. Di samping merangka kerja-kerja tugas dengan lebih sistematik demi memberi keberkesanan dalam tugas yang dirancang.

Prinsip yang terakhir ialah “Kecemerlangan Persekitaran” di mana kakitangan perlu merancang dan mengatur pembangunan bandaraya selaras dengan pemeliharaan alam sekitar. Kod etika ini akan menjadi panduan dan landasan utama kepada anggota penguatkuasa di dalam melaksanakan tugas mereka. Justeru ia akan menjamin keberkesanan dan ketelusan mereka ketika menjalankan tugas mereka dan mencapai matlamat yang digariskan oleh **DP**.

3.4.3 Pembangunan Sumber Manusia

Tidak dapat dinafikan bahawa **DP** begitu menekankan keupayaan kakitangan beruniform anggota penguatkuasaan di dalam melaksanakan tugas penguatkuasaan. Oleh itu setiap anggota penguatkuasa yang baru dilantik diwajibkan mengikuti “Kursus Asas Penguatkuasaan” selama lima bulan. Kursus ini bertujuan melengkapkan diri para pelatih dengan pengetahuan penguatkuasaan, undang-undang, pembangunan rohani dan fizikal.

Oleh itu antara aspek penting yang ditekankan ialah memupuk semangat kerja dalam satu kumpulan sejajar dengan kehendak pasukan beruniform. Kursus ini juga bertujuan memupuk semangat berdikari dan boleh membuat keputusan yang tepat. Para pelatih juga turut dipupuk dengan nilai-nilai murni yang berteraskan Islam. Para pelatih juga didedahkan dengan latihan-latihan fizikal yang diadakan seperti latihan jasmani, sukan, rempoh halangan, abseiling, mapping dan merangkak di atas tali boleh memupuk keyakinan diri dan kecergasan fizikal peserta. Selepas menjalani kursus ini, para pelatih akan menjadi

seorang yang berhemah tinggi, berdisiplin dan mempunyai sikap yang bertanggungjawab terhadap diri sendiri dan pasukan.⁷⁸

Sesuai dengan dasar kerajaan untuk menerapkan nilai-nilai Islam dalam perkhidmatan **DP** melaksanakan beberapa program agama khusus untuk meningkatkan kefahaman agama di kalangan kakitangannya serta memupuk kesedaran bahawa pekerjaan yang dilaksanakan itu satu ibadah. Antaranya mengadakan ceramah dan program keagamaan sempena dengan hari-hari kebesaran Islam. Iaitu sambutan *Ma'al Hijrah*, *Maulid al-Rasul*, *Isra' dan Mi'raj* dan *Nuzul Quran*. Di samping itu bahagian kebajikan dan surau menganjurkan kuliah harian yang meliputi pengajian *aqidah*, *tafsir*, *hadith*, *fiqh* dan sebagainya dari pukul satu sehingga pukul dua tengahari lima kali seminggu.⁷⁹

3.6 KAEDAH PENGUATKUASAAN UNDANG-UNDANG

Di dalam melaksanakan tugas penguatkuasaan anggota penguatkuasa terikat dengan kaedah tertentu yang diperuntukkan di bawah bidang kuasanya di dalam mengawasi **Bandaraya KL**. Pada umumnya jenis tugas penguatkuasaan boleh dikategorikan seperti berikut.⁸⁰

i. **Rondaan**-Sama ada rondaan berjalan kaki, rondaan berkenderaan dan berkuda juga merupakan satu tindakan pencegahan yang merupakan salah satu dari elemen penguatkuasaan. Melalui rondaan juga maklumat-maklumat dapat

⁷⁸ Maklumat daripada DP 21 Mac 2001

⁷⁹ Interview dengan Penguasa Direktorat Penguatkuasaan En Ahmad Sauffi Muhamad pada 21 Mac 2002

⁸⁰ Maklumat daripada DP 21 Mac 2002

direkod dan dikumpul bagi tujuan perkiraan keadaan untuk merancang dan melaksanakan tindakan penguatkuasaan yang lebih tersusun. Melalui rondaan juga dapat mencegah pelanggaran undang-undang dilakukan sewenang-wenangnya. Contohnya pereman(berpakaian biasa) dari Unit Kebersihan yang menjalankan tugas mereka di perhentian bas, panggung wayang, pusat membeli-belah, taman dan di tempat tumpuan awam.

ii. **Kawalan-** Kawalan juga merupakan salah satu daripada cabang penguatkuasaan. Sistem kawalan yang dilaksanakan oleh **DP** sama ada berbentuk kawalan sosial, kawalan orang ramai, kawalan keselamatan fizikal ataupun apa-apa bantuan kawalan. Di dalam melaksanakan tugas kawalan sosial, **DP** tidak mempunyai kuasa di bawah peruntukkan undang-undang kecuali penjaga kereta haram dan penjual keputusan 4D. Oleh itu **DP** hanya berperanan membantu agensi-agensi lain seperti Imigresen, PDRM, Jabatan Kebajikan Masyarakat dan Jabatan Agama Islam Wilayah Persekutuan dalam membendung gejala sosial negatif yang berleluasa di **KL** seperti penagihan dadah, maksiat, pelacuran, pengemis dan kutu rayau. Bantuan yang diberikan adalah dalam bentuk tenaga petugas dan logistik(kenderaan dan lori).⁸¹

Kawalan fizikal pula meliputi kawalan ibu pejabat **DBKL** dan kediaman rasmi **Datuk Bandar**. Di mana ia berperanan mengawasi orang ramai yang keluar masuk ke bangunan ini dengan mencatat nama mereka dan memberikan pas kebenaran masuk. Manakala kawalan orang ramai pula adalah mengawasi khayalak ramai atau lalulintas apabila di adakan aktiviti-aktiviti, keramaian atau

⁸¹ Maklumat daripada DP 21 Mac 2001

upacara rasmi oleh **DBKL** atau kerajaan. Melalui kawalan ianya dapat menentukan orang awam mematuhi undang-undang dan peraturan yang ada.⁸²

iii.. **Tindakan** –Tindakan yang dilaksanakan sama ada dalam pengeluaran notis amaran, notis pemberitahuan kesalahan, sita, roboh angkut, tunda dan sebagainya. Secara umumnya tindakan penguatkuasaan adalah seperti berikut:⁸³

a. **Amaran Lisan**- Amaran ini diberikan kepada mereka yang pertama kali melakukan kesalahan sebagai contoh di bawah Seksyen 8a Kaedah Lalulintas Jalan 1959 iaitu larangan meletakkan kenderaan di garisan kuning.⁸⁴ Anggota penguatkuasa boleh mengarahkan pemandu kenderaan beredar dari tempat tersebut dan jika mereka enggan berbuat demikian anggota penguatkuasa boleh mengenakan notis kompaun.

b. **Notis Amaran Bertulis**-Apabila amaran lisan tidak dapat disampaikan atau tidak berkesan, notis amaran bertulis boleh dikeluarkan sebagai contoh apabila sesebuah rumah setingan diarahkan supaya dirobohkan, notis tersebut bolehlah ditampalkan di dinding atau rumah tersebut untuk memberitahu penghuni tentang arahan tersebut.

c. **Notis Kesalahan Atau Kompaun**-Pada peringkat ketiga, notis saman akan dikeluarkan, penerima notis ini dikehendaki membayar kompaun atas kesalahan yang telah dilakukan sebagaimana yang telah dinyatakan. Bayaran

⁸² Maklumat daripada DP 21 Mac 2001

⁸³ Maklumat daripada DP 22 Mac 2002

⁸⁴ Kaedah Lalu-lintas Jalan 1959

tersebut mestilah dijelaskan dalam masa 14 hari. Selepas tarikh tersebut jumlah denda akan meningkat dan terus meningkat selepas tempoh 28 hari sebelum dikenakan tindakan undang-undang. Jumlah kompoun bagi kesalahan trafik telah ditetapkan contohnya kesalahan tidak membayar caj meter sebanyak RM 10.00.

Manakala denda bagi kesalahan lain contohnya kesalahan berkaitan dengan kebersihan di bawah Undang-Undang Kecil Peniaga Penjaja Kecil 1989 atau Akta Jalan, Parit dan Bangunan 1974 tidak akan ditentukan kadarnya tetapi bergantung kepada keputusan dan budi-bicara pegawai kompoun. Sebelum membayar denda orang yang melakukan kesalahan akan merujuk kepada pegawai kompoun (pembantu undang-undang). Dalam menentukan jumlah ini terdapat beberapa aspek yang akan dipertimbangkan jenis kesalahan dan jumlah maksimum sesuatu kompoun, kehendak unit yang mengenakan tindakan undang-undang tersebut contohnya bagi kesalahan penjaja jumlah denda sebanyak RM 300 serta alasan dan rayuan orang yang melanggar peraturan.⁸⁵

d. Tindakan Sita-Tindakan sita bermaksud memindahkan barang-barang. Tindakan ini biasa dikenakan ke atas penjaja yang menjaja di tempat larangan atau menjaja tanpa lesen. Barangan yang di sita akan ditulis di dalam Inventori. Barangan tersebut kemudiannya akan di hantar ke stor untuk disimpan. Jumlahnya akan dikira dan direkodkan untuk tujuan rujukan. Barangan tersebut akan disimpan bagi tempoh masa tertentu. Setelah pesalah membayar kompoun dan yuran bagi penyimpanan barang, barang-barang tersebut akan dikembalikan.⁸⁶

⁸⁵ Interview dengan Pegawai Kompoun Puan Umi Kalsum

⁸⁶ Interview dengan Pegawai Kompoun Puan Umi Kalsum

e. **Tunda**-Tindakan tunda ini biasanya dilakukan ke atas kenderaan yang melakukan kesalahan trafik seperti meletakkan kenderaan melebihi 48 jam di petak yang sama tanpa membayar caj meter dan melanggar peraturan lalulintas di bawah peruntukan Akta Pengangkutan Jalan 1987.⁸⁷ Sepertimana barang-barang yang disita, kenderaan yang ditunda juga akan disimpan bagi sesuatu tempoh, sebelum dituntut oleh pemiliknya. Untuk mendapatkan balik kenderaan tersebut pesalah mestilah membayar upah angkut, yuran penyimpanan kenderaan serta kompoun.⁸⁸

f. **Roboh**-Perintah roboh ini dikhaskan kepada rumah setinggan yang didirikan di atas tanah kerajaan atau tanah persendirian. Tindakan ini diambil di bawah peruntukkan dengan Peraturan-Peraturan Perlu Pembersihan Setinggan 1968.

g. **Tangkap**-Tindakan tangkap dikuatkuasakan di bawah Akta Jalan, Parit dan Bangunan 1974, Undang-Undang Kecil Taman dan Undang-Undang Kecil Vandalisme. Tindakan ini dikenakan kepada mereka yang merosakkan harta benda awam, merobohkan bangunan, melakukan perbuatan sumbang di tempat awam, menjual keputusan 4D, penagih dadah dan sebagainya.

h. **Angkut**-Tindakan angkut ini khas kepada motorsikal yang disyaki atau diletakkan di tempat yang tidak dibenarkan seperti siarkaki dan sebagainya. Motorsikal itu akan dibawa ke depoh mini DP. Pemilik motorsikal yang ingin menuntut motorsikal mereka akan dikenakan kompaun.

⁸⁷ Laporan Tahunan 1998, hal. 30

⁸⁸ Interview dengan Pegawai Kompoun Puan Umi Kalsum

3.7 TATACARA (PROSEDUR) TINDAKAN UNDANG-UNDANG

Anggota penguatkuasa akan melaksanakan tugas mengikut kaedah yang telah digariskan. Ia bermula dengan amaran lisan atau bertulis, jika tidak diendahkan penguatkuasa akan mengenakan notis kesalahan iaitu sejumlah denda tertentu yang perlu dibayar setimpal dengan kesalahan. Tindakan ini boleh diketagorikan sebagai penyelesaian kes di luar mahkamah. Bagi individu yang masih gagal membayar denda, satu lagi notis peringatan akan dihantar. Jika mereka masih gagal menjelaskan bayaran Bahagian Kompoun dan Saman akan membuat aduan kes ini ke mahkamah. Mahkamah yang mengadili kes ini ialah Mahkamah Majestret DBKL iaitu mahkamah yang khusus membicarakan kes-kes berkaitan dengan bandaraya.

Mahkamah ini ditadbirkan oleh **DBKL** dengan menyediakan kakitangan dan bangunan mahkamah. Walau bagaimanapun hakimnya adalah hakim yang dilantik oleh Kerajaan Persekutuan. Pegawai Kompoun (Pembantu Undang-Undang) dari **DP** pula akan berperanan selaku pihak pendakwa.⁸⁹

Setelah dipertimbangkan mahkamah akan mengeluarkan saman yang akan memaksa kehadiran orang yang melanggar peraturan tersebut ke mahkamah untuk dibicarakan. Jika beliau gagal menghadirkan diri tanpa alasan yang munasabah mahkamah akan mengeluarkan waran tangkap. Pegawai saman dan kompoun berhak menangkap beliau dan memaksanya menghadirkan diri ke mahkamah. Setelah dibicarakan dan disabitkan kesalahan orang yang melanggar peraturan

⁸⁹ Interview Dengan Pegawai Kompoun Puan Umi Kalsum pada 21 Mac 2002

akan dikenakan hukuman sama ada denda atau hukuman penjara sebagaimana yang telah diperuntukkan di dalam undang-undang.⁹⁰

3.8 KESIMPULAN

Tidak dapat dinafikan bahawa **DP** merupakan satu jabatan yang penting di **DBKL**, diwujudkan untuk melaksanakan tugas penguatkuasaan bagi menghindarkan masyarakat dari melakukan aktiviti-aktiviti yang menyalahi undang-undang serta menjamin ketenteraman awam, membendung gejala negatif dalam masyarakat serta menjaga kebersihan bandar dan mewujudkan suasana harmoni di **Bandaraya KL**. **DP** mempunyai satu struktur pentadbiran yang sistematik dan tersusun serta pegawai dan anggota penguatkuasa yang berwibawa dan kaedah penguatkuasaan yang cekap di dalam usaha untuk menjamin keberkesanan tugas penguatkuasaan yang dijalankan.

⁹⁰ Sila rujuk Lampiran VII